

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
Кафедра економіки і бізнесу**

Ринок туристичних послуг

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
спеціальності 242 «Туризм і рекреація» за ОПП «Туризм»

Запоріжжя, 2024

УДК 338.48(078)
Л63

*Рекомендовано до друку методичною комісією
факультету економіки та бізнесу Таврійського державного
агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
(протокол №3 від 18 жовтня 2024 року)*

Рецензенти:

Кукіна Н.В. – к.е.н., завідувачка кафедри маркетингу Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Стадник М.Є. – кандидат економічних наук, доцент кафедри туризму Львівського національного університету природокористування

Л63 Ринок туристичних послуг: методичні вказівки для практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» за ОПП «Туризм» / ТДАТУ; О. І. Лисак. – Запоріжжя: ТДАТУ, 2024. - 22 с.

Методичні вказівки для практичних робіт містять структуровану інформацію про мету, завдання, порядок виконання роботи, а також критерії оцінювання результатів, що дозволяє здобувачам ефективно організувати свою діяльність. Завдяки методичним вказівкам здобувачі отримують можливість глибше зрозуміти матеріал дисципліни, розвинути аналітичне мислення і застосувати отримані знання на практиці. Крім того, ці вказівки сприяють самоконтролю рівня засвоєння знань та підготовці до захисту виконаних робіт.

© Таврійський державний
агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного, 2024

ЗМІСТ

Передмова	4
Змістовний модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ	5
Тема 1. Ринок туристичних послуг та його територіальна організація	5
Тема 2. Індустрія туризму – основа розвитку національного ринку туристичних послуг	7
Тема 3. Національні туристичні ринки: структура та типологія	9
Тема 4. Умови і чинники формування попиту на послуги туризму	11
Змістовний модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ	14
Тема 5. Сегментація і територіальна організація ринку туристичного попиту. Тур як основний ринковий продукт	14
Тема 6. Регуляторні механізми ринку туристичних послуг. Кон'юнктура туристичного ринку	16
Тема 7. Закономірності функціонування туристичного ринку	18
Список рекомендованих джерел	21

ПЕРЕДМОВА

Сучасний ринок туристичних послуг є динамічною та складною системою, яка інтегрує економічні, соціальні, культурні та екологічні аспекти. В умовах глобалізації, зростаючої конкуренції та швидкого розвитку інформаційних технологій, підготовка фахівців для туристичної галузі набуває особливого значення.

Основна мета дисципліни «Ринок туристичних послуг» полягає у формуванні у здобувачів базових знань та навичок з теоретичних засад та практичних умінь аналізу закономірностей, факторів та тенденцій розвитку ринку туристичних послуг, набуття навиків управління ним.

Завданнями дисципліни «Ринок туристичних послуг» є вивчення теоретико-методологічних засад розвитку ринку туристичних послуг; оволодіння навичками щодо визначення кон'юнктури та сучасних трендів розвитку туристичного ринку; оволодіння методами діагностики стану та особливостей розвитку світового і національного ринків туристичних послуг; дослідження системної взаємодії суб'єктів ринку туристичних послуг; вивчення імператив розвитку ринку туристичних послуг України в умовах просторової поляризації.

Методичні вказівки для практичних робіт з дисципліни «Ринок туристичних послуг» покликані забезпечити здобувачів теоретичними знаннями та практичними навичками, необхідними для успішної професійної діяльності у сфері туризму. Вони спрямовані на формування у здобувачів цілісного розуміння функціонування туристичного ринку, основних тенденцій його розвитку, а також ключових методів аналізу та управління.

У цих методичних вказівках запропоновано завдання, що охоплюють широкий спектр тем, зокрема:

- структура та особливості ринку туристичних послуг;
- роль маркетингових досліджень у розвитку туристичних продуктів;
- аналіз конкурентоспроможності туристичних компаній;
- правове регулювання діяльності у сфері туризму;
- вплив сучасних технологій на туристичний бізнес.

Завдання розроблені таким чином, щоб сприяти активному залученню здобувачів до процесу навчання, розвитку їхньої аналітичної та критичної мисленнєвої діяльності, а також набуттю практичних компетенцій. Особлива увага приділяється виконанню реальних кейсів, аналізу ринкових ситуацій і моделюванню стратегій розвитку туристичних компаній.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

ПРАКТИЧНА РОБОТА №1

Тема: Ринок туристичних послуг та його територіальна організація.

Мета. зрозуміти теоретичні основи та актуальні процеси в туристичній сфері

Завдання 1. Аналіз туристичного ринку та його особливостей

Мета: Дослідити поняття туристичного ринку, його специфічні риси та сучасні тенденції.

Методика виконання:

- Дайте визначення туристичного ринку.
- Опишіть характерні особливості туристичного ринку, такі як залежність від сезонності, роль глобалізації, вплив пандемій, екологічні тренди.
- Зберіть статистичні дані або приклади щодо сучасних тенденцій на світовому туристичному ринку (наприклад, зростання екотуризму, розвиток онлайн-бронювань, популярність «цифрових кочівників»).
- Підготуйте короткий звіт (1 сторінка) для обговорення результатів.

Завдання 2. Типологія туристичних ринків

Мета: Вивчити типи туристичних ринків світу та визначити належність України до певного типу.

Методика виконання:

- Вивчіть та опишіть основні типи туристичних ринків: високоінтенсивні, стабільні, реформовані, акумулюючі.
- Підготуйте таблицю, де будуть описані характерні риси кожного типу ринку (економічні показники, рівень розвитку туризму, основні напрямки подорожей).
- На основі аналізу даних про туристичний ринок України визначте його тип, обґрунтуйте вибір (наприклад, зважаючи на статистику в'їзного/виїзного туризму, доходи від туризму, популярні напрямки).
- Результати подайте у формі звіту або інфографіки.

Завдання 3. Дослідження туристичних послуг

Мета: Вивчити поняття та специфіку туристичних послуг.

Методика виконання:

- Дайте визначення терміну «туристична послуга» та наведіть приклади.
- Опишіть особливості туристичних послуг, такі як невіддільність від споживача, комплексність, інноваційність, висока емоційна складова.
- Проаналізуйте, як ці особливості впливають на надання туристичних послуг (наприклад, важливість зворотного зв'язку, якість сервісу).
- Складіть короткий текстовий звіт з прикладами туристичних послуг, що відповідають зазначеним особливостям.

Завдання 4. Аналіз класифікації послуг

Мета: Ознайомитися з класифікаціями послуг та визначити місце туристичних послуг у їх структурі.

Методика виконання:

- Ознайомтесь із класифікацією послуг за сферами діяльності, функціональним призначенням та характером надання.
- Складіть таблицю, в якій виділіть основні типи послуг (освітні, транспортні, медичні тощо) та коротко опишіть, як туристичні послуги інтегруються в ці класифікації.
- Проаналізуйте специфіку туристичних послуг у контексті їх класифікації (наприклад, сезонність, комплексність).

Завдання 5. Дослідження структури туристичного ринку

Мета: Розібратися зі структурою ринку туристичних послуг та зрозуміти роль окремих елементів.

Методика виконання:

- Побудуйте схему, яка відображає основні сегменти ринку туристичних послуг (наприклад, готельний бізнес, екскурсійні послуги, транспорт, агентства).
- Наведіть приклади підприємств або організацій, які належать до кожного сегмента, вказавши їх роль у ринку.
- Обговоріть, як зміни в одному сегменті (наприклад, транспортні послуги) можуть вплинути на весь ринок.

Завдання 6. Аналіз еволюції ринку туристичних послуг

Мета: Вивчити основні етапи розвитку ринку туристичних послуг.

Методика виконання:

- Визначте ключові етапи розвитку ринку туристичних послуг у світі (наприклад, зародження в античності, розвиток під час індустріалізації, сучасний етап цифровізації).
- Для кожного етапу складіть короткий опис з прикладами ключових подій або інновацій.
- Підготуйте звіт про те, як сучасні тренди (наприклад, сталий туризм, онлайн-платформи) впливають на еволюцію ринку.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №2

Тема: Індустрія туризму – основа розвитку національного ринку туристичних послуг.

Мета: формування у здобувачів системного розуміння структури, організації та розвитку індустрії туризму на національному та регіональному рівнях.

Завдання 1. Аналіз поняття «індустрія туризму»

Мета: Зрозуміти суть поняття «індустрія туризму» та її значення для економіки країни.

Методика виконання:

- Визначте поняття «індустрія туризму» та поясніть її міжгалузевий характер.
- Складіть список основних галузей, які взаємодіють із туризмом (готельний бізнес, транспорт, ресторанний бізнес тощо).
- Обговоріть на прикладі однієї країни, як індустрія туризму впливає на її економіку (наприклад, рівень зайнятості, інвестиції, експорт послуг).
- Підготуйте звіт (1 сторінку).

Завдання 2. Дослідження структури індустрії туризму

Мета: Ознайомитися з елементами структури індустрії туризму та їх характеристиками.

Методика виконання:

- Побудуйте схему, яка відображає структуру індустрії туризму (наприклад, транспорт, розміщення, харчування, дозвілля).
- Додайте до схеми приклади конкретних підприємств або організацій для кожного елемента (з урахуванням місцевого або

національного контексту).

- Охарактеризуйте ключову роль кожного елемента в забезпеченні туристичних послуг.
- Результати подайте у вигляді схеми з короткими поясненнями.

Завдання 3. Територіальна організація індустрії туризму

Мета: З'ясувати особливості територіальної організації індустрії туризму.

Методика виконання:

- Оберіть певний регіон або країну для аналізу територіальної організації індустрії туризму.
- Підготуйте карту або схему, на якій позначте основні туристичні центри, готелі, транспортні вузли, природні та культурні об'єкти.
- Оцініть, як ці елементи взаємодіють для забезпечення туристичних потоків.
- Результати оформіть у вигляді текстового звіту або картографічного матеріалу.

Завдання 4. Аналіз зв'язку туризму з господарським комплексом країни

Мета: Дослідити взаємозв'язок індустрії туризму з іншими секторами національної економіки.

Методика виконання:

- Визначте, які сектори економіки отримують найбільшу вигоду від розвитку туризму (сільське господарство, транспорт, будівництво, культура тощо).
- Підготуйте аналітичну таблицю, в якій відобразіть ці зв'язки та коротко поясніть їх (наприклад, збільшення попиту на локальну продукцію, будівництво інфраструктури).
- Наведіть приклади конкретних проектів або програм, які демонструють такі взаємозв'язки.
- Результати подайте у вигляді таблиці з коментарями.

Завдання 5. Чинники формування національного ринку туристичних послуг

Мета: З'ясувати, які чинники впливають на розвиток національного ринку туристичних послуг.

Методика виконання:

- Виділіть основні чинники, що формують національний туристичний ринок (економічні, соціальні, політичні, природні, технологічні).

- Розподіліть їх за категоріями у вигляді таблиці, додавши короткий опис кожного чинника.

Шаблон таблиці для аналізу основних чинників, що формують національний туристичний ринок:

Категорія чинників	Приклади чинників	Опис впливу на туристичний ринок	Приклад для України (або іншої країни)
Економічні	Рівень доходів населення, інвестиції, ціни		
Соціальні	Міграція, урбанізація, культура подорожей		
Політичні	Стабільність, візовий режим, держпідтримка		
Природні	Клімат, ландшафт, природні ресурси		
Технологічні	Розвиток ІТ, онлайн-платформи, транспорт		

- Оцініть, як ці чинники впливають на туристичну галузь вашої країни (Україна або інша обрана країна).
- Підготуйте текстовий звіт з висновками.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №3

ТЕМА: Національні туристичні ринки: структура та типологія.

Мета: зрозуміти структуру, типологію та особливості національних туристичних ринків як у теоретичному, так і практичному аспектах.

Завдання 1. Вивчення поліструктурності туристичного ринку

Мета: Ознайомитися з поняттям поліструктурності туристичного ринку та його складовими.

Методика виконання:

- Дайте визначення поліструктурності туристичного ринку та поясніть, чому туристичний ринок вважається поліструктурним.
- Складіть схему, яка ілюструє основні структурні компоненти туристичного ринку (внутрішній та зовнішній туризм, в'їзний та виїзний туризм, організований та самостійний туризм).
- Наведіть приклади кожного компонента з практики туристичного бізнесу.
- Результати подайте у вигляді схеми з короткими поясненнями.

Завдання 2. Аналіз класифікаційних ознак туристичного ринку

Мета: Розглянути основні класифікаційні ознаки туристичного ринку.

Методика виконання:

- Визначте та опишіть основні ознаки, за якими класифікується туристичний ринок (за територією, сезонністю, типами туристичних послуг, рівнем економічного розвитку тощо).
- Підготуйте таблицю, де зазначте класифікаційні ознаки, їхні характеристики та приклади (див. шаблон нижче).
- Обговоріть, як ці ознаки допомагають формувати стратегії розвитку туризму на національному рівні.

Шаблон таблиці для аналізу класифікаційних ознак:

Ознака	Характеристика	Приклад
За територією	Поділ на внутрішній і міжнародний ринки	Туризм в межах України
За сезонністю		
(інші ознаки)	...	...

Завдання 3. Типологія національних туристичних ринків

Мета: Ознайомитися з типами національних туристичних ринків та їх характеристиками.

Методика виконання:

- Визначте основні типи національних туристичних ринків (наприклад, високо розвинені, зростаючі, кризові, реформовані).
- Для кожного типу наведіть характерні риси (наприклад, рівень туристичної інфраструктури, обсяги туристичних потоків, роль у світовій економіці).
- Проаналізуйте, до якого типу належить туристичний ринок України, наведіть аргументи та підтвердження.
- Оформіть результати у вигляді есе або таблиці.

Завдання 4. Порівняння туристичних ринків різних країн

Мета: Зрозуміти відмінності між національними туристичними ринками.

Методика виконання:

- Оберіть три країни з різними типами туристичних ринків (наприклад, Італія – високо розвинений, Туреччина – зростаючий, Україна – реформований).
- Підготуйте порівняльну таблицю, в якій зазначте основні показники: обсяги туристичних потоків, основні напрямки туризму, рівень доходів від туризму, розвиток інфраструктури.
- Зробіть висновки про причини таких відмінностей та потенційні можливості для покращення туристичного ринку України.

Завдання 5. Розробка типології туристичного ринку власного регіону

Мета: Навчитися аналізувати туристичний ринок на локальному рівні.

Методика виконання:

- Вивчіть туристичний ринок вашого регіону (наприклад, області чи міста).
- Визначте його тип відповідно до міжнародної типології (зростаючий, стабільний, кризовий).
- Опишіть основні характеристики ринку: популярні туристичні об'єкти, основні види туризму, кількість туристів, рівень розвитку інфраструктури.
- Підготуйте текстовий звіт з висновками та пропозиціями щодо вдосконалення туристичного ринку регіону.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №4

ТЕМА: Умови і чинники формування попиту на послуги туризму.

Мета: дослідити взаємозв'язок між умовами, стилем життя, поведінкою споживачів та попитом у туризмі, а також навчитися аналізувати туристичний ринок.

Завдання 1. Аналіз умов і чинників, що впливають на туристичний попит

Мета: Зрозуміти класифікацію умов і чинників, що формують попит на туристичні послуги.

Методика виконання:

- Складіть таблицю, де зазначте основні групи чинників (економічні, соціальні, політичні, природні, технологічні).
- Охарактеризуйте, як кожна група чинників впливає на формування попиту.

- Наведіть приклади з практики (наприклад, вплив пандемії COVID-19, сезонності або рівня доходів на попит).
- Оформіть результати у вигляді тексту або таблиці.

Шаблон таблиці для аналізу умов і чинників:

Група чинників	Приклади	Вплив на попит
Економічні	Доходи, ціни на тури, обмінний курс	Визначають доступність турів для споживачів
Соціальні		
(інші чинники)	...	...

Завдання 2. Стиль життя як інтегральний чинник туристичного попиту

Мета: Дослідити вплив стилю життя на попит у туризмі.

Методика виконання:

- Визначте, що таке стиль життя, та поясніть, як він впливає на вибір туристичних послуг.
- На основі критеріїв класифікації стилів життя (соціальний статус, хобі, рівень доходів) створіть типологію туристів.
- Підготуйте опис кожного типу (наприклад, активні мандрівники, сімейні туристи, люксові клієнти).
- Результати оформіть у вигляді тексту або схеми з поясненнями.

Завдання 3. Дослідження структури витрат туриста

Мета: Розглянути основні елементи структури витрат туристів та їхній вплив на попит.

Методика виконання:

- Побудуйте діаграму, яка відображає структуру витрат туриста (транспорт, проживання, харчування, розваги, покупки).
- На основі статистичних даних (за можливості) проаналізуйте, як розподіляються витрати туристів у різних країнах чи регіонах.
- Обговоріть, як ці витрати залежать від типу туризму (масовий, елітний, екотуризм).
- Підготуйте короткий текстовий звіт із висновками.

Завдання 4. Мотиваційні пріоритети туристів і процес прийняття рішень

Мета: Зрозуміти, як мотиви впливають на вибір туристичних послуг.

Методика виконання:

- Визначте основні мотиви, які спонукають людей подорожувати (відпочинок, навчання, бізнес, релігійні чи культурні потреби).
- Опишіть процес прийняття рішень туристами: від виявлення потреби до остаточного вибору туру.
- Проведіть опитування серед знайомих або використайте інтернет-джерела, щоб визначити мотиваційні пріоритети для певного типу туристів (наприклад, молодь, сімейні туристи).
- Результати подайте у вигляді тексту або таблиці.

Завдання 5. Типологія поведінки споживачів туристичних послуг

Мета: Вивчити типи поведінки споживачів на туристичному ринку.

Методика виконання:

- Визначте основні типи поведінки споживачів (планувальники, імпульсивні туристи, лояльні клієнти, туристи-першовідкривачі).
- Охарактеризуйте кожен тип за критеріями: спосіб прийняття рішень, джерела інформації, частота подорожей, уподобання.
- Створіть таблицю, яка демонструє основні ознаки кожного типу.
- Наведіть приклади маркетингових стратегій, спрямованих на кожен тип.

Шаблон таблиці для типології поведінки споживачів:

Тип споживача	Ознаки	Приклад уподобань	Маркетингова стратегія
Планувальники	Планують подорожі заздалегідь, аналізують ціни	Обирають тури за співвідношенням ціни та якості	Раннє бронювання, акції
Імпульсивні туристи			
(інші типи)	...	...	...

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

ПРАКТИЧНА РОБОТА №5

Тема: Сегментація і територіальна організація ринку туристичного попиту. Тур як основний ринковий продукт.

Мета. практично освоїти концепції сегментації, створення туристичних продуктів та аналізу попиту на ринку.

Завдання 1. Аналіз видів сегментації туристичного ринку

Мета: Зрозуміти види сегментування туристичного ринку та їхній вплив на стратегічне планування.

Методика виконання:

- Визначте основні види сегментації туристичного ринку (географічна, геодемографічна, демографічна, соціально-економічна, психографічна, поведінкова).
- Складіть таблицю, де опишіть кожен вид сегментації, його характеристики та приклади.
- Обговоріть, як сегментація допомагає у створенні туристичних продуктів для різних груп споживачів.

Шаблон таблиці:

Вид сегментації	Характеристика	Приклад
Географічна	Поділ за регіонами чи країнами	Тур для туристів з ЄС
Психографічна		
(інші види)	...	...

Завдання 2. Класифікація туристів за сегментами ринку

Мета: Визначити основні типи туристів та їхні характеристики.

Методика виконання:

- На основі даних про сегментацію ринку визначте основні типи туристів (наприклад, мандрівники заради пригод, сімейні туристи, люксові клієнти).
- Опишіть основні риси кожного типу, їхні потреби та очікування.
- Створіть таблицю або схему, яка показує, як різні типи туристів відповідають конкретним сегментам ринку.

Завдання 3. Сегментація ринку за поведінковою ознакою

Мета: Розглянути поведінкову сегментацію туристичного ринку.

Методика виконання:

- Визначте основні поведінкові критерії, за якими сегментують туристів (наприклад, частота подорожей, мета подорожі, лояльність до бренду).
- Опишіть, як ці критерії впливають на вибір туристичного продукту.
- Складіть матрицю, яка демонструє зв'язок між поведінковими ознаками туристів і туристичними продуктами.

Шаблон матриці:

Критерій поведінки	Опис	Пропонований продукт
Частота подорожей	Туристи, які подорожують щомісяця	Короткі уїк-енд тури
Мета подорожі		
(інші критерії)	...	...

Завдання 4. Розробка туристичного продукту для певного сегмента

Мета: Навчитися створювати туристичні продукти, орієнтовані на різні сегменти ринку.

Методика виконання:

- Оберіть один із сегментів ринку (наприклад, молодь, літні люди, родини з дітьми).
- Опишіть вимоги цього сегмента до туристичних послуг (наприклад, бюджет, тип проживання, активності).
- Розробіть концепцію туру, враховуючи потреби вибраного сегмента (маршрут, програма, ціноутворення).
- Оформіть результати у вигляді короткого опису туру або презентації.

Завдання 5. Сучасні тенденції туристичного попиту та їхній вплив на розробку турів

Мета: Ознайомитися із сучасними трендами в туризмі та адаптувати туристичні продукти до нових вимог ринку.

Методика виконання:

- Проаналізуйте сучасні тенденції в туризмі (екотуризм, цифрові технології, персоналізація, короткі тури).

- Наведіть приклади, як ці тенденції впливають на попит та поведінку споживачів.
- Опишіть, як можна адаптувати тур до сучасних трендів. Наприклад, додати елементи екологічності чи віртуального супроводу.
- Підготуйте текстовий звіт або презентацію із пропозиціями щодо вдосконалення туристичного продукту відповідно до тенденцій.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №6

Тема: Регуляторні механізми ринку туристичних послуг. Кон'юнктура туристичного ринку.

Мета. практичне застосування теоретичних знань з регулювання ринку туристичних послуг, аналізу конкурентоспроможності та оцінки кон'юнктури ринку.

Завдання 1. Аналіз механізмів регулювання ринку туристичних послуг

Мета: Розібратися в основних механізмах регулювання туристичного ринку.

Методика виконання:

- Визначте основні механізми регулювання ринку туристичних послуг (наприклад, законодавчі акти, міжнародні угоди, органи контролю).
- Охарактеризуйте, як кожен із цих механізмів впливає на стабільність ринку.
- Підготуйте короткий звіт або таблицю, в якій розкриєте роль цих механізмів у забезпеченні безпеки та якості туристичних послуг.

Шаблон таблиці для аналізу механізмів:

Механізм регулювання	Опис	Приклад застосування
Законодавчі акти	Законодавчі обмеження та правила	Ліцензування туристичних компаній

Завдання 2. Визначення умов та чинників формування кон'юнктури туристичного ринку

Мета: Зрозуміти, які умови та чинники впливають на кон'юнктуру туристичного ринку.

Методика виконання:

- Визначте основні умови та чинники, що формують кон'юнктуру ринку туристичних послуг (економічні, політичні, технологічні, культурні).
- Охарактеризуйте кожен чинник і поясніть, як він впливає на попит та пропозицію на ринку туристичних послуг.
- Підготуйте таблицю, в якій ви поєднаєте чинники та їхній вплив на кон'юнктуру ринку.

Шаблон таблиці для аналізу чинників:

Чинник	Опис	Вплив на кон'юнктуру ринку
Економічні чинники	Стан економіки, рівень доходів	Визначає доступність туристичних послуг
Політичні чинники		
Технологічні чинники		
Культурні чинники		

Завдання 3. Оцінка конкурентоспроможності турпродукту

Мета: Оцінити рівень конкурентоспроможності туристичного продукту.

Методика виконання:

- Визначте критерії, за якими оцінюється конкурентоспроможність турпродукту (ціна, якість, унікальність, безпека, сервіс).
- Оцініть конкурентоспроможність одного туристичного продукту (наприклад, тур по Україні, екскурсія по місту тощо).
- Підготуйте таблицю для оцінки турпродукту за визначеними критеріями.

Шаблон таблиці для оцінки конкурентоспроможності турпродукту:

Критерій	Опис	Оцінка турпродукту
Ціна	Вартість туру	8/10
Якість		
Унікальність		
Безпека		
Сервіс		

Завдання 4. Аналіз конкурентних позицій України на туристичному ринку Центральної та Східної Європи

Мета: Оцінити місце України на ринку туристичних послуг у Центральній та Східній Європі.

Методика виконання:

- Визначте основні критерії для оцінки конкурентних позицій країни на міжнародному туристичному ринку (наприклад, популярність туристичних напрямків, інфраструктура, маркетингова підтримка).
- Досліджуйте позиції України на ринку країн Центральної та Східної Європи за цими критеріями.
- Складіть звіт із порівнянням України з іншими країнами цього регіону (наприклад, Польща, Чехія, Румунія) на основі результатів.

Завдання 5. Кон'юнктура туристичного ринку як інструмент оцінки ринкового середовища

Мета: Зрозуміти роль кон'юнктури туристичного ринку в оцінці стану ринку та розробці стратегії.

Методика виконання:

- Визначте основні компоненти кон'юнктури ринку (попит, пропозиція, ціни, сезонність, конкуренція).
- Оцініть стан кон'юнктури на ринку туристичних послуг України на конкретний період (наприклад, сезон літнього туризму).
- На основі аналізу сформулюйте рекомендації для туристичних компаній щодо адаптації до поточної ринкової ситуації.
- Результати оформіть у вигляді тексту або презентації.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №7

Тема: Закономірності функціонування туристичного ринку.

Мета. Освоїти теоретичні аспекти закономірностей туристичного ринку та застосувати їх на практиці для аналізу реальних ситуацій.

Завдання 1. Аналіз загальних економічних законів, що діють в туризмі

Мета: Ознайомити з загальними законами, які впливають на туристичний ринок, та їх проявами.

Методика виконання:

- Визначте основні економічні закони, які діють в туризмі (наприклад, закон попиту і пропозиції, закон вартості, закон сезонності).
- Охарактеризуйте, як ці закони проявляються на ринку туристичних послуг.
- Створіть таблицю, в якій на прикладах із реального туристичного ринку покажіть дію кожного закону.

Шаблон таблиці для аналізу економічних законів:

Закон	Опис	Приклад із ринку туризму
Закон попиту і пропозиції	Попит зростає з підвищенням пропозиції	Зниження цін на тури під час низького попиту
...	...	...
...	...	...

Завдання 2. Закономірності формування ринку туристичних послуг

Мета: Розглянути основні закономірності формування ринку туристичних послуг.

Методика виконання:

- Визначте ключові закономірності, які впливають на формування ринку туристичних послуг (наприклад, розвиток інфраструктури, зміни в законодавстві, зміни в уподобаннях туристів).
- Проаналізуйте, як ці закономірності відображаються на туристичному ринку вашої країни або регіону.
- Підготуйте звіт або презентацію, в якій опишіть, як кожна з закономірностей впливає на розвиток ринку.

Завдання 3. Туризм як геопросторовий процес: специфіка та ознаки

Мета: Зрозуміти геопросторову природу туризму та визначити специфічні ознаки цього процесу.

Методика виконання:

- Визначте, що таке туризм як геопросторовий процес та його основні ознаки (переміщення, територіальні особливості, залежність від природних і культурних ресурсів).
- Розгляньте приклади туристичних напрямків, що відображають геопросторові закономірності.
- Складіть карту або діаграму, яка відображатиме геопросторові аспекти туризму, пов'язані з певним регіоном або країною.

Завдання 4. Суспільно-географічні закони в туризмі

Мета: Ознайомитись з впливом суспільно-географічних законів на туристичний ринок.

Методика виконання:

- Охарактеризуйте суспільно-географічні закони, які діють в туризмі (наприклад, закон територіальної концентрації туристичних потоків, закон взаємозв'язку туризму і соціально-економічного розвитку регіонів).
- Визначте приклади проявів цих законів у розвитку туризму в Україні чи іншій країні.
- Створіть таблицю або схему, де покажете, як суспільно-географічні закони впливають на розвиток туристичних потоків і вибір напрямків.

Шаблон таблиці для аналізу суспільно-географічних законів:

Закон	Опис	Приклад з туризму
Закон територіальної концентрації	Зосередження туристичних потоків в певних регіонах	Висока концентрація туристів на узбережжі Чорного моря
...	...	...
...	...	...

Завдання 5. Геопросторова організація туристичного ринку

Мета: Оцінити закономірності геопросторової організації туристичного ринку.

Методика виконання:

- Визначте основні закономірності геопросторової організації туристичного ринку (наприклад, концентрація туристичних потоків в певних географічних зонах, класифікація туристичних регіонів).
- Проаналізуйте, як ці закономірності впливають на розвиток туристичних напрямків і попит на послуги.
- Розробіть план територіальної організації туристичного ринку для певної країни або регіону, вказавши ключові географічні зони, популярні серед туристів.
- Оформіть результати у вигляді карти чи схеми.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова

1. Горіна Г.О. Світовий ринок туристичних послуг [Текст] : конспект лекцій. ДонНУЕТ. Кривий Ріг, 2016. 110 с.
2. Гонтаржевська Л. І. Ринок туристичних послуг в Україні. Донецьк : Східний видавничий дім. 2008. 80 с.
3. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг / Любіцева О. О. К.: Альтерпрес. 2006. 436 с.
4. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика : навч. посіб. / М. П. Мальська, В. В. Худо. Київ : ЦУЛ. 2007. 424 с.
5. Мельниченко С. В. Управління бізнес-процесами в туризмі : монографія / С. В. Мельниченко, К. А. Шеєнкова ; Київ.: КНТЕУ. 2015. 263 с.
6. Сагалакова Н. О. Туризм: бізнес-процеси, ціни і ціноутворення : монографія. Київ. КНТЕУ. 2016. 415 с.
7. Ящишина І. В. Організація підприємницької діяльності в туризмі : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Абетка. 2015. 117 с.

Додаткова

1. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу. К. : Центр навч. л-ри, 2007. 224 с.
2. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу. К. : Центр учбової літератури, 2007. 224 с.
3. Любіцева О. Туристичні ресурси України: навч. посібник /О. Любіцева, Є. Панкова, В. Стафійчук. К.: Альтерпрес, 2007. 369 с.
4. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія. 2-ге вид., випр. і допов. К. : КНТЕУ. 2009. 463 с.

Електронні бази даних та аналітичні ресурси

1. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. World Tourism Organization (UNWTO). <https://www.unwto.org>
3. Eurostat. <https://ec.europa.eu/eurostat>
4. Statista. <https://www.statista.com>
5. Tourism Research Australia (TRA). <https://www.tra.gov.au>
6. OECD Tourism Trends and Policies. <https://www.oecd.org>
7. UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development). <https://unctad.org>
8. National Tourism Organization (NTO). <https://www.ustravel.org>, <https://ukrainetourism.org>.
9. World Bank - Tourism and Travel.

<https://www.worldbank.org/en/topic/tourism>

10. Market Research Future (MRFR). <https://www.marketresearchfuture.com>
11. Google Trends. <https://trends.google.com>
12. Skyscanner Research. <https://www.skyscanner.net>
13. Airbnb Community and Market Insights. <https://www.airbnb.com>
14. TripAdvisor Insights. <https://www.tripadvisor.com/Insights>